

PRZEDMOWA

W tym roku mija 40 lat od podpisania w dniu 10 grudnia 1982 r. w Montego Bay na Jamajce konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (*United Nations Convention on the Law of the Sea – UNCLOS*), nazywanej „konstytucją mórz i oceanów”. Od kilkunastu lat na całym świecie podejmowane są działania na rzecz zarządzania Oceanem Światowym. Ramy prawne zarządzania środowiskiem morskim i jego zasobami zostały wprowadzone do prawa międzynarodowego przez UNCLOS, która promuje podejście holistyczne. Konwencja ustanowiła porządek prawny mórz i oceanów, aby ułatwić międzynarodową komunikację i pokojowe korzystanie z mórz i oceanów, zapewnić sprawiedliwy dostęp do zasobów morskich i ich ochronę. Jednym z celów UNCLOS jest rozwój racjonalnego wykorzystania zasobów morskich i ochrona żywych zasobów morskich. Z UNCLOS wynika obowiązek ochrony i zachowania środowiska.

Rosnące zainteresowanie społeczności międzynarodowej problematyką zarządzania oceanem oraz tworzenia zintegrowanych krajowych polityk oceanicznych jest związane ze wzrastającą świadomością nadrzędnej roli oceanów, mórz i wybrzeży, z jednej strony jako źródła przetrwania życia, a z drugiej – w związku z koniecznością przemodelowania paradygmatów rozwoju wobec problemów globalnych, w tym skutków zmian klimatu. Zarządzenie Oceanem Światowym (*Global Ocean Governance – GOG*) jest sposobem, w który społeczność instytucjonalizuje cele, priorytety i procedury współpracy. Może być ono wykonywane na płaszczyźnie międzynarodowej, regionalnej oraz krajowej i jest oparte na formalnych i nieformalnych umowach, instytucjach i organizacjach międzynarodowych, a także na wzorcach postępowania w zakresie użytkowania zasobów oceanów i mórz oraz korzystania z nich. Zarządzanie Oceanem Światowym obejmuje identyfikację i ocenę problemów oraz określenie możliwości ich rozwiązywania między innymi przez odpowiednio zaprojektowane normy prawne.

Niniejszy czterdziesty drugi tom Prawa Morskiego jest przede wszystkim poświęcony problematyce związanej z prawem morza i zarządzaniem Oceanem Światowym. Znalazły się w nim artykuły naukowe poruszające istotne dla współczesnego świata zagadnienia o charakterze globalnym. Podjęta problematyka koncentruje się na roli podmiotów prywatnych i organizacji pozarządo-

wych w zarządzaniu oceanem, na zmianach klimatu jako wyzwaniu w zakresie zarządzania oceanem, a także na roli międzynarodowego prawa środowiska w kontekście łagodzenia negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną w związku z wytwarzaniem morskiej energii odnawialnej. Ponadto, zawiera on również artykuł dotyczący stosowania postanowień konwencji o pracy na morzu w okresie pandemii COVID-19.

Uprzejmie dziękuję wszystkim Autorkom i Autorom za opracowanie prac naukowych i przekazanie ich do publikacji w „Prawie Morskim”. Serdecznie zapraszam naukowców prowadzących badania w zakresie prawa morskiego i prawa morza oraz prawa ochrony środowiska morskiego oraz praktyków prawa morskiego do aktywności publikacyjnej i prezentowania artykułów naukowych, glos i recenzji na łamach „Prawa Morskiego”.

Dorota Pyć